

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

-----***-----

PHẠM THỊ MAI PHƯƠNG

**“NGHIÊN CỨU SỰ THAY ĐỔI LOẠI HÌNH SỬ
DỤNG ĐẤT SẢN XUẤT NÔNG NGHIỆP TẠI XÃ
QUYẾT THẮNG, THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN,
TỈNH THÁI NGUYÊN GIAI ĐOẠN 2010 – 2015”**

LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ ĐẤT ĐAI

Thái Nguyên - 2016

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

-----***-----

PHẠM THỊ MAI PHƯƠNG

**“NGHIÊN CỨU SỰ THAY ĐỔI LOẠI HÌNH SỬ
DỤNG ĐẤT SẢN XUẤT NÔNG NGHIỆP TẠI XÃ
QUYẾT THẮNG, THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN,
TỈNH THÁI NGUYÊN GIAI ĐOẠN 2010 – 2015”**

Ngành: Quản lý đất đai

Mã số: 60 85 01 03

LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ ĐẤT ĐAI

Người hướng dẫn khoa học: PGS. TS. TRẦN VĂN ĐIỀN

Thái Nguyên - 2016

LỜI CAM ĐOAN

- Tôi xin cam đoan rằng, số liệu và kết quả nghiên cứu trong Luận văn này là trung thực và chưa hề được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

- Tôi xin cam đoan rằng mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện Luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong Luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2016

Tác giả luận văn

Phạm Thị Mai Phương

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành Luận văn này, tôi đã nhận được sự quan tâm giúp đỡ tận tình của nhiều tập thể và cá nhân.

Nhân dịp này tôi xin bày tỏ lời cảm ơn sâu sắc đến: Tập thể các thầy, cô giáo Khoa Quản lý Tài nguyên, Khoa Trồng trọt, Khoa Sau Đại học, Trường Đại học Nông - Lâm Thái Nguyên đã tận tình giúp đỡ tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành Luận văn. Tôi xin trân trọng cảm ơn PGS. TS. Trần Văn Điền - người đã tận tình hướng dẫn, chỉ bảo tôi trong suốt quá trình nghiên cứu và hoàn thành Luận văn. Tôi xin trân trọng cảm ơn lãnh đạo UBND xã Quyết Thắng và tập thể phòng Tài nguyên và Môi trường, phòng Thống kê, phòng Nông nghiệp và phát triển nông thôn, phòng Tài chính – kế hoạch xã Quyết Thắng đã tạo mọi điều kiện thuận lợi cho tôi để học tập và nghiên cứu đề tài trên địa bàn. Tôi xin cảm ơn các tập thể, cơ quan, ban, ngành đã tạo điều kiện và giúp đỡ tôi trong quá trình thu thập tài liệu và nghiên cứu. Tôi xin cảm ơn đến gia đình, người thân, các đồng nghiệp và bạn bè đã động viên, giúp đỡ và tạo điều kiện cho tôi trong quá trình nghiên cứu để hoàn thành Luận văn này.

Một lần nữa tôi xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2016

Tác giả luận văn

Phạm Thị Mai Phương

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
2.1. Mục tiêu chung.....	2
2.2. Mục tiêu cụ thể.....	2
3. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn.....	3
CHƯƠNG 1:TỔNG QUAN TÀI LIỆU	4
1.1. Tình hình sử dụng đất nông nghiệp và xu hướng sử dụng trên Thế giới và Việt Nam.....	4
1.1.1. Tình hình sử dụng đất nông nghiệp và xu hướng sử dụng đất nông nghiệp trên Thế giới	4
1.1.2. Tình hình sử dụng và xu hướng phát triển nông nghiệp ở Việt Nam	7
1.2. Nghiên cứu về hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp	11
1.2.1. Khái quát hiệu quả sử dụng đất.....	11
1.2.2. Nguyên tắc lựa chọn các chỉ tiêu đánh giá hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp	14
1.2.3. Hệ thống chỉ tiêu đánh giá hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp	15
1.2.4. Ý nghĩa của việc nâng cao hiệu quả trong việc sử dụng đất nông nghiệp	17
1.3. Những nghiên cứu liên quan đến hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp	17
1.3.1. Một số nghiên cứu trên thế giới	17
1.3.2. Một số nghiên cứu tại Việt Nam	18
1.4. Những hệ thống nông nghiệp và hệ thống sử dụng đất thích hợp ở Việt Nam.....	19
1.4.1. Một số đặc trưng của hệ thống cây trồng, vật nuôi trong sản xuất nông nghiệp ở Việt Nam.....	19

1.4.2. Nghiên cứu về hệ thống nông nghiệp và các hệ thống sử dụng đất thích hợp ở Việt Nam.....	20
CHƯƠNG 2: ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG, VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	22
2.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	22
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	22
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	22
2.3.1. Phương pháp chọn điểm nghiên cứu.....	22
2.3.2. Phương pháp thu thập số liệu, tài liệu.....	22
2.3.3. Phương pháp phân tích, xử lý số liệu.....	23
2.3.4. Phương pháp nghiên cứu đánh giá hiệu quả kinh tế, xã hội, môi trường	23
CHƯƠNG 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	25
3.1. Điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội vùng nghiên cứu.....	25
3.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	25
3.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội.....	29
3.2. Sự thay đổi loại hình sử dụng đất nông nghiệp giai đoạn 2010 – 2015.....	38
3.2.1. Thay đổi diện tích đất nông nghiệp.....	38
3.2.2. Thay đổi loại hình sử dụng đất sản xuất nông nghiệp	41
3.2.3. Hướng thay đổi loại hình sử dụng đất.....	48
3.3. Đánh giá hiệu quả của sự thay đổi loại hình sử dụng đất sản xuất nông nghiệp trên địa bàn xã Quyết Thắng giai đoạn 2010 – 2015.....	50
3.3.1. Đánh giá hiệu quả kinh tế của một số loại hình sử dụng đất chính trên địa bàn xã.....	50
3.3.2. Hiệu quả xã hội	55
3.3.3. Hiệu quả môi trường	57
3.4. Yếu tố ảnh hưởng đến sự chuyển đổi loại hình sử dụng đất.....	59
3.4.1. Sự phát triển của đô thị ảnh hưởng đến chuyển đổi loại hình sử dụng đất.....	59
3.3.2. Nhu cầu về đời sống của con người ảnh hưởng đến chuyển đổi loại hình sử dụng đất.....	63

3.3.3. Ảnh hưởng của quy hoạch sử dụng đất.....	64
3.5. Đề xuất các loại hình sử dụng đất thích hợp và giải pháp quản lý, nâng cao hiệu quả các loại hình sử dụng đất nông nghiệp.....	67
3.5.1. Đề xuất các loại hình sử dụng đất thích hợp.....	67
3.5.2. Giải pháp quản lý, nâng cao hiệu quả các loại hình sử dụng đất nông nghiệp.....	68
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	70
1. Kết luận	70
2. Đề nghị.....	71
TÀI LIỆU THAM KHẢO	72

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

CPTG : Chi phí trung gian

ĐBSH : Đồng bằng sông Hồng

FAO : Tổ chức Nông nghiệp và Lương thực thế giới

GTSX : Giá trị sản xuất

GTGT : Giá trị gia tăng

GTNC : Giá trị ngày công

HQĐV : Hiệu quả đồng vốn

LUT : Loại hình sử dụng đất

LĐ : Lao động

TNHH : Thu nhập hỗn hợp

UBND : Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1. Sản lượng cây trồng của xã Quyết Thắng giai đoạn 2010 - 2015	32
Bảng 3.2: Số lượng đàn gia súc, gia cầm của xã Quyết Thắng giai đoạn 2010 – 2015.....	33
Bảng 3.3. Diện tích đất nông nghiệp thay đổi qua các năm.....	39
Bảng 3.4: Nguyên nhân tăng giảm diện tích đất nông nghiệp theo mục đích sử dụng của xã Quyết Thắng giai đoạn 2010 – 2015.....	40
Bảng 3.5. Các loại hình sử dụng đất của xã Quyết Thắng năm 2015	41
Bảng 3.6: Sự thay đổi diện tích của các loại hình sử dụng đất trong số các hộ điều tra.....	45
Bảng 3.7 : Sự thay đổi diện tích các loại hình sử dụng đất của xã Quyết Thắng giai đoạn 2010- 2015	46
Bảng 3.8. Loại hình sử dụng đất thay đổi trong giai đoạn 2010 - 2015.....	47
Bảng 3.9. Hiện trạng và cơ cấu sử dụng đất xã Quyết Thắng năm 2015	48
Bảng 3.10: Hiện trạng sử dụng đất nông nghiệp của xã Quyết Thắng năm 2015 ...	49
Bảng 3.11. Phân cấp mức độ đánh giá hiệu quả kinh tế sử dụng đất.....	51
Bảng 3.12. Hiệu quả kinh tế của các loại hình sử dụng đất chính năm 2015	52
Bảng 3.13: Đánh giá hiệu quả kinh tế của các loại hình sử dụng đất chính	53
năm 2015.....	53
Bảng 3.14. Hiệu quả xã hội của các loại hình sử dụng đất năm 2015	55
Bảng 3.15: Tình hình biến động đất đai của xã Quyết Thắng	61
giai đoạn 2010-2015	61
Bảng 3.16: Diện tích, cơ cấu các loại đất của xã Quyết Thắng đến năm 2020	65
Bảng 3.17: Diện tích chuyển mục đích sử dụng đất đến năm 2020.....	66
Bảng 3.18: Các LUT lựa chọn cho xã Quyết Thắng.....	67

DANH MỤC SƠ ĐỒ

Hình 3.1: Cơ cấu kinh tế của xã Quyết Thắng năm 2015.....	31
---	----

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Đất đai là tài nguyên thiên nhiên vô cùng quý giá, không thể tái tạo được đối với mỗi Quốc gia. Trong sản xuất nông nghiệp và lâm nghiệp đất đai không chỉ là đối tượng lao động mà còn là tư liệu sản xuất không thể thay thế. Nông nghiệp là hoạt động sản xuất cơ bản nhất của loài người, hầu hết các nước trên thế giới đều phải xây dựng một nền kinh tế trên cơ sở phát triển nông nghiệp dựa vào khai thác các tiềm năng của đất, lấy đó làm bàn đạp phát triển các ngành khác. Vì vậy, việc tổ chức sử dụng nguồn tài nguyên đất đai hợp lý, có hiệu quả theo quan điểm sinh thái bền vững đang trở thành vấn đề toàn cầu. Mục đích của việc sử dụng đất đai là làm thế nào để nguồn tư liệu có hạn này mang lại hiệu quả kinh tế, hiệu quả xã hội và môi trường cao nhất, đảm bảo lợi ích trước mắt và lâu dài.

Khi xã hội phát triển, dân số tăng nhanh, quá trình đô thị hóa diễn ra mạnh, nhu cầu về đời sống của con người tăng cao, kéo theo những đòi hỏi ngày càng tăng về lương thực, thực phẩm, nhu cầu sinh hoạt, nhu cầu về đất sử dụng vào mục đích chuyên dùng.... Trên thực tế đã để lại những hậu quả nghiêm trọng do việc sử dụng đất chưa hợp lý như đất bị rửa trôi, xói mòn, đất bị sa mạc hóa...Việc thiếu đất sản xuất, an toàn lương thực không được đảm bảo đã và đang trở thành mức báo động toàn cầu. Điều này đã tạo nên áp lực ngày càng lớn đối với đất sản xuất nông nghiệp, làm cho quỹ đất nông nghiệp luôn có nguy cơ bị suy giảm diện tích, trong khi khả năng khai hoang đất mới và các loại đất khác chuyển sang đất nông nghiệp rất hạn chế. Do vậy, việc nghiên cứu đánh giá tiềm năng đất đai, đặc biệt đất sản xuất nông nghiệp để tổ chức sử dụng hợp lý, có hiệu quả trên quan điểm sinh thái và phát triển bền vững ngày càng trở nên cấp thiết, quan trọng đối với mỗi Quốc gia.

Xã Quyết Thắng thuộc Thành phố Thái Nguyên là xã mới tách, thành lập lại từ tháng 01/2004, sau khi tách một phần diện tích chuyển sang phường Thịnh Đán mới. Vị trí của xã nằm về phía Tây Bắc của thành phố Thái Nguyên, với tổng diện tích tự nhiên 1.153,78 ha, có địa hình tương đối bằng phẳng, dạng đồi bát úp, xen kẽ là các điểm dân cư và đồng ruộng.